

Föderaalvalitsuse

ministri eelnõu

Viieteistkümnes määrus tooteohutuse seaduse kohta

(Määrus, millega keelatakse taevalaternate import, turuleviimine ja turul kättesaadavaks tegemine – 15. ProdSV)

A. Probleem ja eesmärk

Määrus hõlmab mehitamata õhupallina lendavaid valgusteid, mis tekitavad kuuma õhku läbi lahtise tule ja lendavad vabalt ja kontrollimatult. Selle tulemusena kujutavad need endast märkimisväärset ohtu inimese kehale ja elule, samuti loomadele, taimedele ja märkimisväärse väärtusega materiaalsele varale.

Neid lendavaid valgusteid nimetatakse kaubanduslikult soovilaternateks, taevalaternateks või õnneõhupallideks. Järgnevalt nimetatakse neid taevalaternateks. Sisuliselt koosnevad need kergest materjalist (näiteks pehmest paberist) valmistatud ümberpööratud kotist, rõngast (puidust või metallist), mis levitab alumist ava, ja rõnga keskele kinnitatud põletist (näiteks kütusena kuiva alkoholiga). Pärast süütamist tõusevad taevalaternad kontrollimatult õhku, kuna neid ei saa kontrollida. Mõnikord võivad need tõusta 500 meetri kõrgusele ja sõltuvalt tuulejõust liikuda lähtepunktist kuni mitme kilomeetri kaugusele. Põlemisaeg on 5–20 minutit. Taevalaternad on saadaval erinevates suurustes. Suurimate näidiste mõõtmed on kõrgusega kuni kaks meetrit ja läbimõõduga üks meeter. Kui kütuse kogus on ammendatud, vajub taevalatern maapinnale. Võib juhtuda, et taevalatern põleb ikka veel (BR-Drs. 816/09, lk 21).

Taevalaternatest tuleneda võivate ohtude tõttu on Saksamaa Liidupäeva petitsioonikomisjon (Pet 1–19–09–712–029156; BT-Drs. 19/24705; BT-Drs. 20/2200, lk 41) kiitnud heaks petitsiooni, milles soovitakse samuti keelata taevalaternate turule laskmine. Petitsioonile andis tõuke Krefeldi loomaaia tulekahju, mis tappis üle 50 looma. Kuigi liidumaad on alates 2009. aastast kehtestanud laternate kasutamise keelu kooskõlas ohtude vältimist käsitlevate õigusaktidega, peab föderaalvalitsus vajalikuks keelata avatud tuleallikaga taevalaternate turuleviimine ja varustamine ilma kontrollivõimaluseta. Siiani on taevalaternaid internetipoodides lihtne osta. Sageli ei ole kasutuskeeld kauplejate poolt ostmise ajal ammendavalt välja toodud. Lisaks eeldavad lõppkasutajad sageli, et kui ostmine on lubatud, on lubatud ka kasutamine. Nii tihedalt asustatud riigis nagu Saksamaa Liitvabariik kujutavad need taevalaternad endast märkimisväärset potentsiaalset ohtu tulekahjude ja maapinna lähedal toimuva lennuliikluse takistamise näol.

Saksamaa Liidupäev kiitis heaks petitsioonikomisjoni resolutsioonisoovituse (vt üldise ülevaate nr 705 seerianumber 1 – dokument 19/24705; Plenaaristungi protokoll 19/199, lk 27072). Petitsioon saadeti föderaalvalitsusele ja liidumaade parlamentidele, et vaadata läbi petitsiooni rakendamine ja otsida võimalusi olukorra parandamiseks.

B. Lahendus

Tooteohutuse seaduse alusel antakse välja määrus, mis keelab taevalaternate Saksamaale toomise, nende Saksamaal turuleviimise ja Saksamaa turul kättesaadavaks tegemise. Seega kõrvaldatakse varasem vastuoluline õiguslik olukord ühelt poolt

seadusliku pakkumise ja omandamise ning teiselt poolt ebaseadusliku kasutamise osas. See hoiab ära märkimisväärsed riskid inimeste, loomade ja taimede kehale ja elule ning märkimisväärse väärtusega materiaalsetele varadele.

C. Alternatiivid

Puuduvad.

D. Eelarvekulud, välja arvatud nõuete täitmisega seotud kulud

Föderaalvalitsusele, liidumaade valitsustele ja omaavalitsustele määruse rakendamise tõttu kulusid ei teki.

E. Nõuete täitmisega seotud kulud

E.1. Nõuete täitmisest kodanikele tekkivad kulud

Kodanike jaoks ei looda, muudeta ega kaotata nõuetele vastavuse koormust.

E.2 Nõuete täitmisega seotud kulud ettevõtjatele

Ettevõtjatel ei teki nõuete täitmisega seotud kulusid.

Siia kuuluvad ka teabekohustustest tulenevad bürokraatlikud kulud

Nendest teavitamiskohustustest ei tulene mingeid halduskulusid.

E.3 Nõuete täitmisega seotud kulud ametiasutustele

Valitsusasutused ei kanna nõuete täitmisega seotud kulusid. Seda reguleerib tooteohutuse seaduse § 25 lõige 2.

F. Lisakulud

Ei ole oodata mõju üksikutele hindadele ja hinnatasemele, eelkõige tarbijahinna tasemele.

Föderaalvalitsuse ministri eelnõu

15. Määrus tooteohutuse seaduse kohta

(Määrus, millega keelatakse taevalaternate import, turuleviimine ja turul kättesaadavaks tegemine – 15. ProdSV)

Kuupäevaga ...

27. juuli 2021. aasta tooteohutuse seaduse (Saksamaa Liitvabariigi ametlik väljaanne I, lk 3146, 3147) artikli 8 lõike 2 alusel on föderaalvalitsuse määrused:

§ 1

Kohaldamisala

Käesolevas määrukses sätestatakse taevalaternate impordi, turuleviimise ja Saksamaa turul kättesaadavaks tegemise keeld.

§ 2

Määratlus

(1) Taevalatern käesoleva eeskirja tähenduses on mehitamata õhupallisarnane lendav latern,

1. kus õhkutõusu tekib avatud tuleallikas, ja
2. mis lendab vabalt ja ilma kontrollivõimaluseta.

Põlemisallikana kasutatav kütus võib olla tahke, vedel või gaasiline.

(2) Muud taevalaterna nimetused, näiteks soovilaternad või õnneõhupallid, ei mõjuta käesoleva määru § 3.

§ 3

Impordi, turuleviimise ja turul kättesaadavaks tegemise keelamine

(3) Taevalaternate import, turule laskmine ja Saksamaa turul kättesaadavaks tegemine on keelatud.

(4) Kui taevalaternat pakutakse müügiks internetis või muu kaugmüügi kaudu, loetakse taevalatern Saksa turul kättesaadavaks, kui pakkumine on suunatud lõppkasutajatele. Müügipakkumine loetakse lõppkasutajatele suunatuks, kui asjaomane ettevõtja suunab oma taevalaternate turule laskmise või kättesaadavaks tegemisega seotud tegevust mis tahes viisil Saksamaa Liitvabariigile.

§ 4

Haldusrikkumised ja kriminaalkuriteod

(5) Haldusrikkumine on tooteohutuse seaduse § 28 lõike 1 punkti 7 alapunkti a tähenduses tegu, mille on toime pannud isik, kes tahtlikult või hooletusest impordib, laseb turule või teeb turul kättesaadavaks paragrahvi 3 lõikega 1 vastuolus oleva taevalaterna.

(6) Igaühele, kes kordab lõikes 1 nimetatud tahtlikku tegu või ohustab sellise tahtliku teoga teise inimese elu või tervist või olulise väärtusega võõrast vara, võib esitada süüdistuse vastavalt tooteohutuse seaduse §-le 29.

§ 5

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub selle avaldamisele järgneval päeval.

Liidunõukogu poolt heaks kiidetud.

Selgitavad märkused

A. Üldosa

I. Sätete eesmärk ja vajadus nende järele

Taevalaternad kujutavad endast suurt riski, kui neid kasutatakse. Laterna süttimise oht on õhukutõusmisel, nii et ümbritsevad inimesed võivad sattuda ohtu. See võib põleda õhus ja kukkuda põlemise ajal. Muid tuleohte võib põhjustada kukkumine tavapärasesse põlemistingimustesse lenduvuse kadumise (nt õhupalli katkine ümbrik) või takistuse (nt puud, ehitised) tõttu; sellega seoses: Frankfurdi kõrgema astme kohtu 24. juuli 2015. aasta otsus 24 U 108/14; Saarbrückeni kõrgema astme kohtu otsus 25. 11. 2015-1 U 437/12; Koblenzi kõrgema astme kohus, 15. oktoobri 2015. aasta otsus 6 U 923/14) või hõõguvate jäänuste tõttu pärast „regulaarset“ maandumist (apt: Jörg Teumer/Sina Stamm, lendavad süütajad – vastutuse riskid „Sky Lanterns“ kasutamisel, VersR 2009, 1036; vt õnnetusjuhtumite kohta: Düsseldorf halduskohtu otsus, 5.3.2009 – 6 K 5937/07. BVerwG (föderaalne halduskohus) täpsustas oma 25. oktoobri 2017. aasta otsuses (toimiku number 6 C 44/16), et õhupallilaadsete lendtulede puhul on oht suurem ja mida suurem on kahju tekkimise oht, seda väiksemad on nõuded abstraktses riskiproгноosis esitatud tegelikele järeldustele. Igall juhul peaks tüüpiline kahju tekkimise oht olema oluliselt suurem kui üldine eluoht. Taevalaternad kujutavad endast märkimisväärset tuleohtu, mis ületab laternate ja kasutatavate materjalide konstruktsiooni tõttu üldise eluohtlikkuse. Ühest küljest on tuleallikas avatud, teisest küljest puuduvad ettevaatusabinõud tulekahju leviku vastu tuleohtlikele objektidele. Seetõttu on tulekahju oht kõrge, kui avatud tuleallikaga taevalaternad tabavad tuleohtlikke objekte. See tulekahjuoht ei ole hallatav, sest lendude kulgu ei ole võimalik usaldusväärselt prognoosida. Taevalaternaid ei saa juhtida, nii et põiklevad manöövrid on võimatud. Pärast õhukutõusu on nad täielikult avatud tuulele ja ilmale. Lennu kestus, kõrgus ja marsruut sõltuvad otsustavalt tuuletingimustest. Lennu kulg on ettearvamat, eriti kuna need õhupallisarnased lendavad objektid võivad jõuda 500 meetri kõrgusele ja lennata kuni 20 minutit (BR-Drs. 816/09, lk 21). Tulekahju korral võib tulekahju sageli levida takistamatult, sest taevalaternaid lennatakse soovitud valgustusefekti saavutamiseks õhku õhtul ja öösel ning ohustavad inimesi, loomi ja olulisi materiaalseid väärtusi ajal, mil inimesed magavad või kui töö- ja äriruumides ning muudes rajatistes ei viibi inimesi.

Samuti võib see kahjustada maapinna lähedal toimuvat lennuliiklust või ärritada autojuhte ja teisi liiklejaid. Õhutranspordiseaduse § 19 lõike 1 punkti 2 alapunkti b eesmärk on ka vältida ohte lennuliiklusele maapinna lähedal, mis seab lennuvälja lähedal asuvate taevalaternate tõusu tingimuseks loa olemasolu.

(vt lennuliikluse kohta: Saksamaa lennujuhtimisüksuse „Infoblatt Skylaternen“:

https://ais.dfs.de/pilotservice/bnl/leisure/skylantern/pdf/infoblatt_fluglaternen_de.pdf ja õhupalli ja laternate korduma kippuvad küsimused).

Loomulikult on eriti suur oht, kui taevalaternaid kasutatakse kuiva ilmaga või pärast pikka kuumust (metsatulekahju oht). Lisaks toimus massiline kasutamine ikka ja jälle. Pürotehniliste toodete puhul võib tavaliselt jälgida raketi valet juhtimist ja ka selle kukkumist. Kuna mehitamata õhupallilaadsed raketid on palju laiemas ulatuses, ei ole see siin võimalik.

Taevalaternate üldist ohtu tõestavad paljud teadaolevad kahjujuhtumid, viimati tulekahju Krefeldi loomaaias 2019/2020. aasta vahetusel. Hukkus üle 50 ahvi, lendkoera ja linnu.

2009. aasta nelipüha pühapäeval toimus surmajuhtum; tulekahjude tekitatud hoonetekahjustused olid regulaarselt rasked.

Hoolimata kõigis liidumaades kehtivast kasutuskeelust toimus Krefeldi loomaaias 2019. aasta vana-aastaõhtul tõsine tulekahju. Selliseid sündmusi kavatakse ära hoida, keelates taevatalernate turuleviimise ja kättesaadavaks tegemise.

II. Eelnõu põhisisu

Mehitamata õhupallilaadsete lendtulede (taevatalernate) import, turuleviimine ja kättesaadavaks tegemine Saksamaa turul on keelatud. See hoiab ära märkimisväärsed ohud inimeste ja loomade kehale ja elule.

III. Alternatiivid

Puuduvad.

IV. Regulaatiivne õigus

Määruse pädevus tuleneb tooteohutuse seaduse § 8 lõikest 2.

V. Kooskõla Euroopa Liidu õiguse ja rahvusvaheliste lepingutega

Käesolev määrus on kooskõlas Euroopa Liidu õigusaktidega. Määrusega keelatakse õhupallilaadsete lennutulede ja valgustusseadmete import, turule laskmine ja kättesaadavaks tegemine ning sellest on teatatud tootega seotud tehnilise normina vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. septembri 2015. aasta direktiivile (EL) 2015/1535, milles sätestatakse tehnilistest eeskirjadest ja infoühiskonna teenuste eeskirjadest teatamise kord (ELT L 241, 17.9.2015, lk 1). Määrus on kooskõlas Saksamaa Liitvabariigi sõlmitud rahvusvaheliste lepingutega.

VI. Õigusaktide tagajärjed

1. Õiguslik ja haldusalane lihtsustamine

Määrusega ei nähta ette seadusandlikku ega halduslikku lihtsustamist.

2. Kestlikkuse aspektid

Määrus ei mõjuta jätkusuutlikkuse aspekte.

3. Eelarvekulud ilma nõuete täitmisega seotud kuludeta

Puuduvad.

4. Nõuete täitmisega seotud kulud

4.1 Täitmisest tekkivad kulud kodanikele

Kodanike jaoks ei teki nõuete täitmisega seotud kulusid.

4.2 Nõuete täitmisega seotud kulud majandusele

Ettevõtjatel ei teki nõuete täitmisega seotud kulusid.

4.3 Nõuete täitmisega seotud kulud ametiasutustele

Föderaalvalitsusel, liidumaadel ja kohalikel omavalitsustel ei ole nõuete täitmisega seotud kulusid. See on juba hõlmatud tooteohutuse seaduse § 25 lõikega 2.

5. Muud kulud

Mõju hinnatasemetele, eelkõige tarbijahindadele, ei ole oodata.

6. Õigusaktide edasised tagajärjed

Tarbijate jaoks ei ole eeskirjadel mingit mõju. Puudub sooline ja demograafiline mõju ega mõju võrdsete elutingimuste säilitamisele ja edendamisele.

VII. Tähtaeg; Hindamine

Käesoleva määruse ajalist piirangut ega hindamist ei ole ette nähtud, sest avatud tuleallikaga vabalt lendavate taevalaternate suurt ohtu ei saa tulevikus muul viisil kui keelu abil tõrjuda.

B. Eriosa

Re § 1 kohta (reguleerimisala)

Sättes määratakse kindlaks kohaldamisala.

Re § 2 kohta (mõisted)

Re Lõige 1

Taevalaternate kuju kirjeldus „pallilaadsetena“ hõlmab muid taevalaternate väliskesta geomeetrilisi kujundeid. Kui juhtelemendiga (nt nööri) taevalaternat kasutatakse näiteks dekoratiivesemena, tuleb kontrolli kaotamise vältimiseks tagada, et see juhtimisvõimalus on rebenemiskindel ja tulekindel. Juhtimisseadis peab olema juba püsivalt ühendatud taevalaternaga, kui see lastakse turule nii, et see ei eemaldu ega rebene, kui seda kasutatakse ettenähtud viisil või ettenähtaval viisil.

Re Lõige 2

Taevalaternad on muu hulgas tuntud ka kui soovilaternad, taevaõhupallid, Kong-Mingi laternad, õnnelaternad, paberlaternad, lendavad laternad või õnneõhupallid. Teine taevalaterna nimetus ei mõjuta impordi, turuleviimise ja Saksamaa turul kättesaadavaks tegemise keeldu.

Re § 3 (impordi, turuleviimise ja turul kättesaadavaks tegemise keeld)

Re Lõige 1

Säte reguleerib impordikeeldu tooteohutuse seaduse § 2 lõike 9 tähenduses, turule laskmist tooteohutuse seaduse § 2 punkti 16 tähenduses ja kasutusvalmis taevalaternate Saksamaa turul kättesaadavaks tegemist tooteohutuse seaduse § 2 lõike 4 tähenduses.

Re Lõige 2

Lõikes 2 osutatakse kaugmüügi määratlusele määruse (EL) 2019/1020 artiklis 6. Määruse (EL) 2019/1020 artiklis 6 keskendutakse lõppkasutajatele pakutavale pakkumisele. Määruse (EL) 2019/1020 artikli 3 punktis 21 on sätestatud, et „iga liidus elav või asutatud füüsiline või juriidiline isik, kellele toode tehakse tarbijana kättesaadavaks väljaspool tema kaubandus-, majandus-, käsitöö- või kutsetegevust, või kutseline lõppkasutaja oma äri- või kutsetegevuse käigus“. See mõiste kehtib ka tooteohutuse seaduse alusel turujärelevalve seaduse § 2 lõike 2 teise lause kaudu ning on laiem kui tarbija mõiste. Sõnastus tagab, et pakkumine ei tohi olla suunatud ka lõppkasutajatele. Lisaks keskendub tooteohutuse seaduse § 8 lõikes 2 sätestatud loa andmise alus mitte ainult tarbekaupadele, vaid ka toodetele üldiselt.

Re § 4 ja (regulatiivsed kuriteod ja kriminaalkuriteod)

Määrus reguleerib haldusrikkumisi ja kriminaalkuritegusid.

Re § 5 (jõustumine)

Selle sättega reguleeritakse määruse jõustumist.